

«PARKFORUM HELGELAND PÅ TVERS»

Unike landskap med fokus på ivaretagelse av natur- og kulturverdier

Møte Parkforum Helgeland, Korgen 18.08 – HUSET café og motell

Hensikt med møte 18.08

Informere om hvordan parkene arbeider på Helgeland.

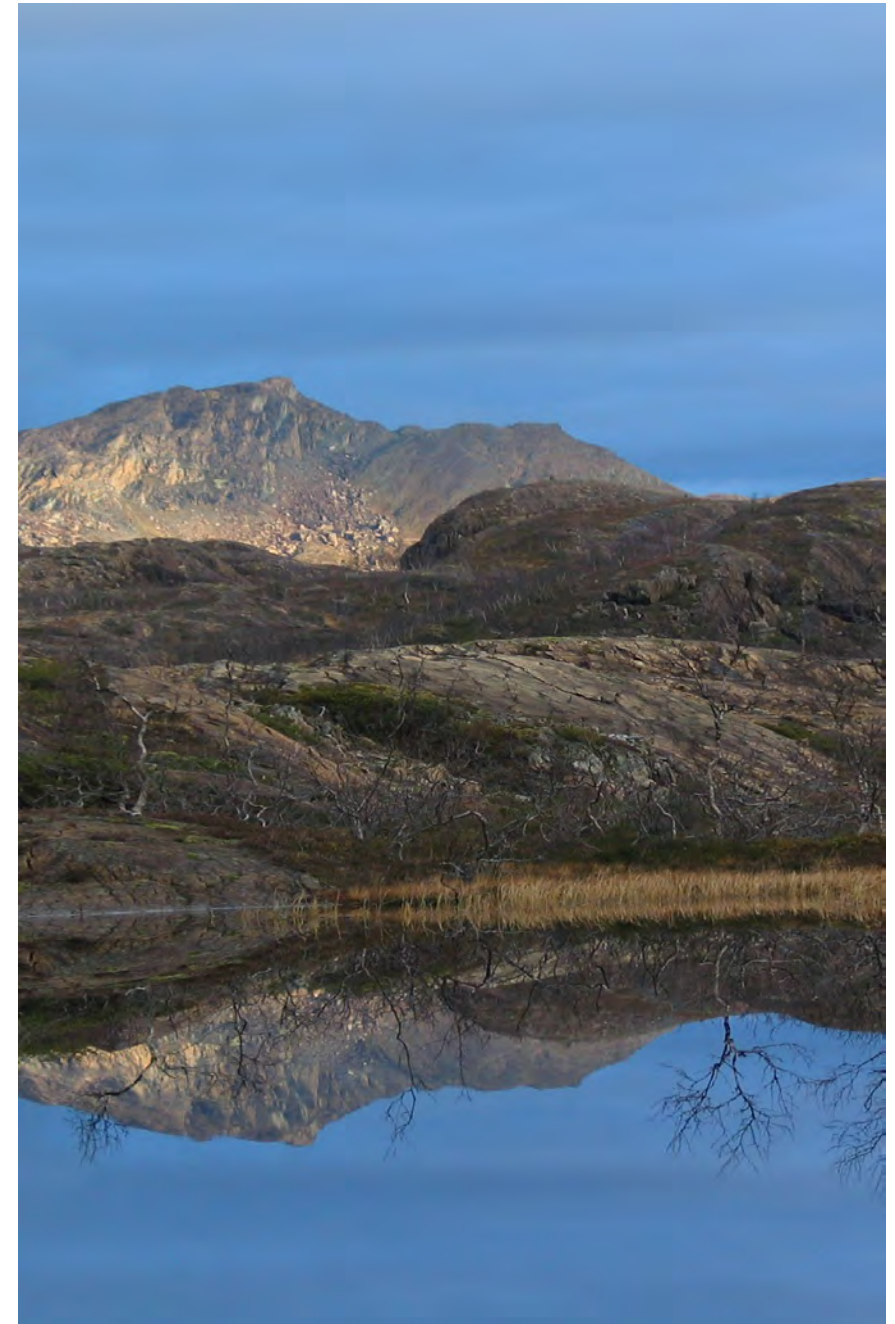
Belyse hvordan parkene kan samarbeide med fylkeskommunen om nå felles nasjonale, regionale og lokale mål – med god utnyttelse av samfunnets ressurser.

Initiere et forprosjekt der fylkeskommunen går inn med midler.

- Kl. 14.30 Velkommen v/ordfører Hemnes
- Kl. 14.35 Bakgrunn for møtet og målet med dette v/Ellen Schølberg, ordfører Grane
- Kl. 14.45 Presentasjon av de 5 parkene
- Kl. 15.15 Norske Parker – erfaringer samarbeid Vestlandet mm
- Kl. 15.30 Servering
- Kl. 15.45 Dialog – hensikt og mulig innhold i et forprosjekt. Samarbeid med fylkeskommunen
- Kl. 16.30 Avslutning

Agenda

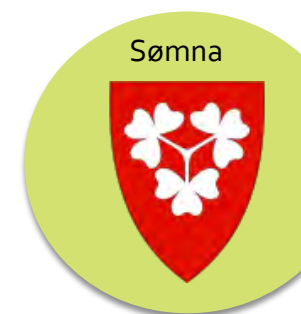
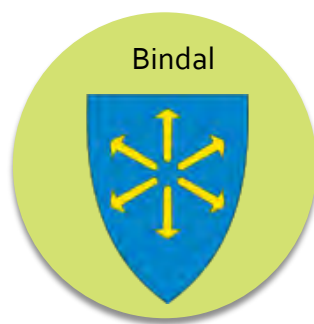
- ❖ Innledning/bakgrunn
- ❖ Hvem er vi – kort presentasjon av parkene
- ❖ Nasjonalt og internasjonal arbeid
 - Ved Norske Parker
- ❖ Veien videre
- ❖ Oppsummering - spørsmål

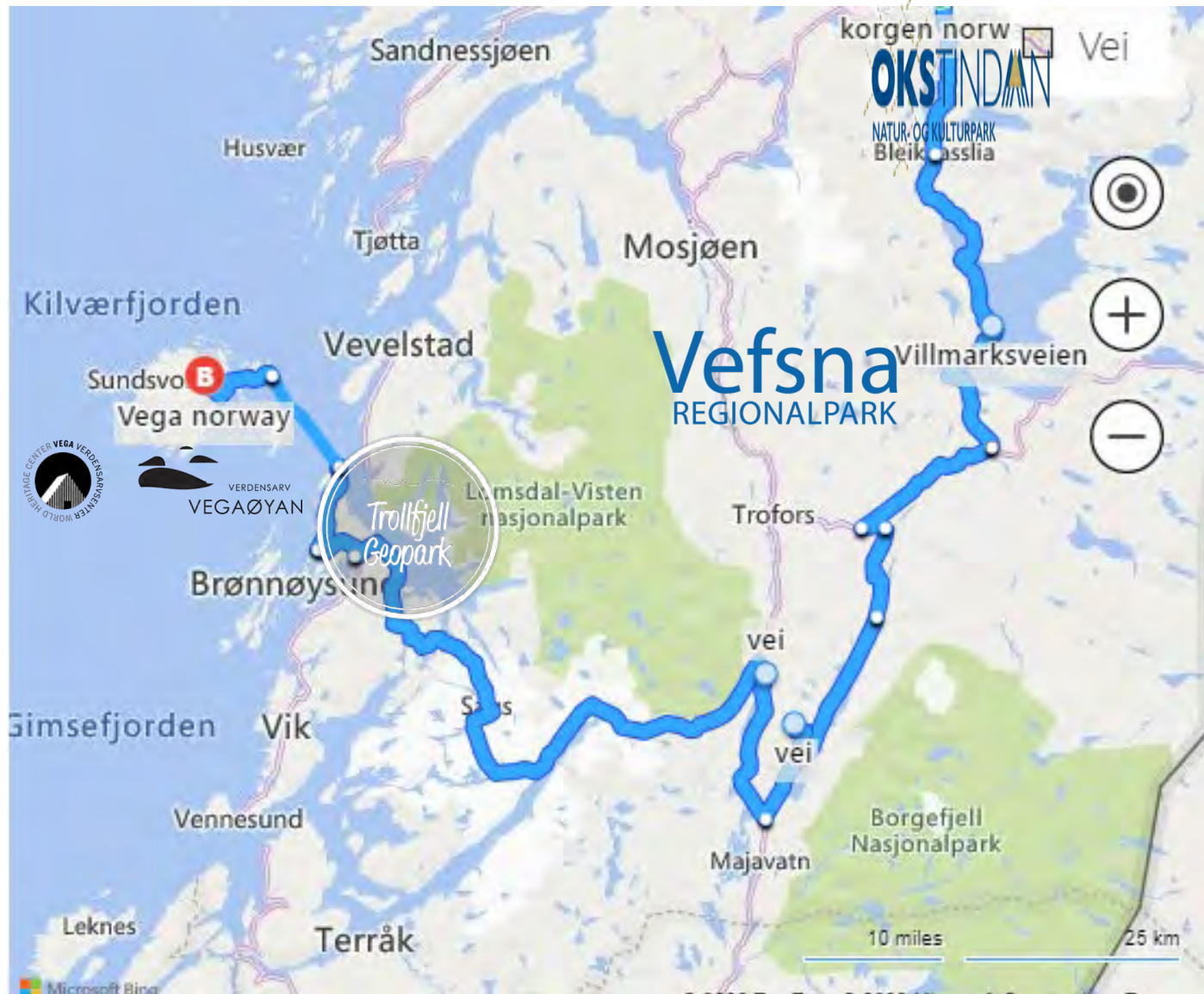

Parkene

Kommunene

Bakgrunn

Forankring

- ❖ Samarbeidet er forankret i møter mellom parker og kommuner, Helgeland regionråd, Distriktssenteret, Norske Parker og Norges nasjonalparkkommuner, samt møte mellom fylkesråd og Helgeland regionråd.

Hva har vi av felles interesser

- ❖ Store ambisjoner
- ❖ Store forventninger til hva man skal få til
- ❖ Relativt beskjedne ressurser
- ❖ Mye felles tankegods i de ulike parktyper/verdensarv
- ❖ Bærekraft i alt vi gjør
- ❖ Alle jobber med ulike typer besøksforvaltning, besøksstrategier
- ❖ Bærekraftig reiseliv/reisemålsprosesser
- ❖ Lokalsamfunnsutvikling og medvirkning
- ❖ Vi er opptatt av medvirkning, identitet for barn- og unge spesielt med forankring i lokale natur og kulturverdier
- ❖ Vi er opptatt av bolyst og bli-lyst

Bakgrunn forts....

Hvorfor skal vi samarbeide /Et mål med samarbeidet

- ❖ Styrke det faglige nettverket medarbeiderne i parkene
- ❖ Samarbeid for å bedre ressursutnyttelsen, smart jobbing, bærekraftmål 17.
- ❖ Økt faglig bredde gjennom samarbeid, gir økt faglig styrke
- ❖ Økt synlighet på grunnlag av våre natur- og kulturkvaliteter gjennom samarbeid, til glede for innbyggere, besøkende.
- ❖ Økt synlighet gir økt mulighet for bærekraftig verdiskaping

Hva skal vi gjøre sammen

- ❖ Gjennomføre ulike aktiviteter sammen f.eks ulike typer kompetanseheving for medarbeidere, næringsliv og frivillighet
- ❖ Øke kunnskapen om hverandre gjennom besøk hos hverandre.
- ❖ Smart jobbing gjennom erfaringsdeling, gode resultat mm.
- ❖ Utvikle kunnskap gjennom kursing i relevante tema: interpretasjon(guiding med innhold, medvirkning og kvalitet), formidling rettet spesielt mot barn- og unge, formidling gjennom tekstskrivning
- ❖ Utvikle lokalprodusert mat som del av opplevelse

Lomsdal-Visten nasjonalpark/Njaarken vaarjelimmedajve.

- Fra fjord til høgfjell med variert Helgelandsnatur. Tilnærmet urørt område som deles av kommunene Brønnøy, Grane, Vefsn og Vevelstad.
- Nasjonalparken er på 1102 km² og har vernestatus fra 2009.
- Viktig for å ta vare på sårbare økosystemer, rødlistede arter, grotter og krastforekomster. Nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området brukes til reindrift.
- Forvaltes av Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre etter verneforskrift, forvaltningsplan og egen besøksstrategi.

Velkommen inn!

**Lomsdal-Visten
nasjonalpark**

Nevernes en av innfallsportene til
Lomsdal-Visten nasjonalpark Foto: Carl
Norberg

Børgefjell/Byrkjje nasjonalpark

- Opprettet 1963.
- 4 kommuner, 2 fylker.
- Sørsamisk kulturlandskap preget av reinens beite
- Få tekniske installasjoner
- Ingen infrastruktur
- Opplevs som villmark og urørt
- Forvaltes av nasjonalparkstyre.
- Verneforskrift, forvaltningsplan og besøksstrategi
- Ca. 1.500.000 kr. pr. år til tiltak

Vefsna

REGIONALPARK

3

kommuner

6,600

km²

3

lakseelver

130.000

turister årlig

Hva er Vefsna regionalpark

Parken innebærer et forpliktende og langsiktig samarbeid mellom offentlig, privat og frivillig sektor om ivaretagelse og utvikling av regionens natur- og kulturkvaliteter. Parken eies av kommunene Grane, Hattfjelldal og Vefsn, og geografisk avgrensning er kommunene i sin helhet. Vefsna-vassdraget er den store fellesnevneren og parkens fyrtårn.

Arbeidsområder

Gjennom regionalparken jobbes det for økt lokal stolthet og tilhørighet, som gjør lokalbefolkningen til det beste vertskap for besøkende og turister og skaper livskraftige og levende bygde- og bysamfunn. Styrker helhetlig forvaltning av, og lokalt eierskap til, natur- og kulturverdier

Mål og oppgaver

Øke områdets attraktivitet som reisemål | Økt verdiskaping for et samlet næringsliv pga merkevarebygging i regionalparken | Styrking av etablerte næringsaktører og økt nyetablering innenfor natur og kultur i regionen.

Oppgaver:

Utvikle vertskapsrollen | Drive bedriftsnettverk innen natur og kultur | Tilrettelegge for utvikling av kommersielle opplevelsestilbud av høy kvalitet (herunder scooterturisme, laksefiske, nasjonalparker, mm) |

VEGAØYAN VERDENSARV

INNSKREVET PÅ UNESCO'S VERDENSARVLISTE I 2004 SOM
NORGES FØRSTE OG ENESTE KULTURLANDSKAPSOMRÅDE

Vegaøyen Verdensarv: Kategori (5) kulturlandskap

Fiskarbondens/kystfolkets liv:

”Vegaøyen viser hvordan generasjoner av fiskere og bønder gjennom de siste 1.500 år har opprettholdt en bærekraftig levemåte i et værhardt område nær Polarsirkelen, basert på den nå unike tradisjonen med ærfugldriften. Statusen er også en hyllest til kvinners bidrag til dunprosessen.”

Strandflaten, kalkrik grunn, beiting, slått og rikt fugleliv har gitt et svært stort biologisk mangfold og var en del av innskrivingsgrunnlaget på Unescos verdensarvliste.

Derfor er Vegaøyen og Vega en del av Trollfjell Geopark

Stiftelsen Vegaøyen Verdensarv og Vega Verdensarvsenter jobber i nettverk både internasjonalt, nasjonalt, regionalt og lokalt innen forvaltning, formidling og opplevelsesnæringen. Samarbeidet styrker og utvikler våre felles verdier og arbeidsområder.

Parkforum Helgeland vil tilsvarende kunne bli en viktig samarbeidsarena for Vegaøyen Verdensarv.

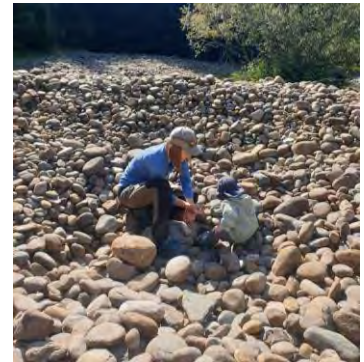
Helgeland er et unikt område med store natur- og kulturverdier. I fellesskap er det mulig med smart jobbing gjennom erfaringsutveksling, kompetansebygging og lokal næringsutvikling med basis i våre verdier.

Vi ser fram til et samarbeid med Nordland fylkeskommune om å få etablert Parkforum Helgeland.

Trollfjell UNESCO Global Geopark

- Leka, Bindal, Sømna, Brønnøy, Vega, Vevelstad
- UNESCO Global Geopark i 2019 – globalt nettverk med 177 parker i 46 land
- Unik geologi av internasjonal betydning
- Synlige spor etter kontinentkollisjonen for over 400 millioner år siden: mantelbergarter, biter av Amerika, folder
- Trolig den bredeste strandflata i verden
- Landskap formet av istidene: morenerygger, havhuler, rullesteinsstrender, steile kystfjell
- Rik berggrunn og jordsmonn som livsgrunnlag for bosetning
- Geoparken skal bidra til attraktivitet og verdiskapning i regionen gjennom
 - Å styrke lokal identitet, stolthet og holdninger (kunnskapsspredning, undervisning, aktiviteter på alle nivå)
 - Å bidra til bærekraftig lokal reiselivsutvikling (tilrettelegging, aktiviteter, samarbeid)
 - Å øke kunnskapen og forståelsen for natur-, kultur- og geologisk arv (forskning og formidling)

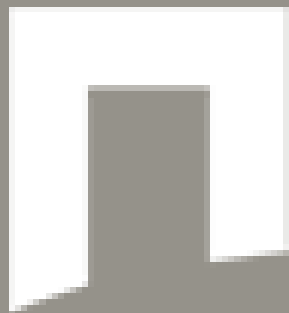

OKSTINDAN
NATUR- OG KULTURPARK

- Omfatter hele Hemnes kommune
- Forening med 65 partnere
- Samarbeider med Hemnes kommune, næringsliv og lag/foreninger om bl.a. nærings- og reisemålsutvikling, besøksforvaltning og stedsutvikling

Mål:

- Bevare og utvikle ressurser og særegne natur- og kulturverdier
- Skape identitet, bolyst, samhandling, kreativitet og næringsutvikling
- Øke Hemnes kommunes attraktivitet som bosted og reisemål
- Styrke samarbeidet mellom frivillig sektor, offentlig sektor og næringsliv
- Utvikle en sterk merkevare
- Drive offensiv og nyskapende informasjon og markedsføring

Norges nasjonalparkkommuner

2022.04.05 Reisemålsutvalget

Norges nasjonalparker

«Merkevaren Norges nasjonalparker har som målsetning at nasjonalparkene skal bidra til:

Flere besøkende
Økt verdiskaping
Bedre vern

Sett i sammenheng, ikke hver for seg som før.

Regjeringen.no

Ny merkevare- og kommunikasjonsstrategi for Norges nasjonalparker

Nyhet | Dato: 13.04.2015 | [Klima- og miljødepartementet](#)
(<http://www.regjeringen.no/no/dep/kld/id668/>)

Klima- og miljøministeren lanserer en ny merkevare- og kommunikasjonsstrategi for Norges nasjonalparker. Målet er at flere skal besøke nasjonalparkene.

Gjennom en enhetlig profil blir merkevaren "nasjonalpark" sterkest mulig Foto: Øivind Haug

Norges
nasjonalparkkommuner

FORMÅL

Foreningens formål er å stimulere og bidra til lokal verdiskaping og næringsutvikling med grunnlag i merkevaren Norges nasjonalparker.

Nasjonalparkene gir mulighet for økonomisk, kulturell, sosial og miljømessig verdiskapning. Foreningen skal samle og koordinere ressursene og innsatsen slik at medlemmene som aktører under merkevaren Norges nasjonalparker kan bidra til at merkevarens intensjoner og muligheter blir oppfylt.

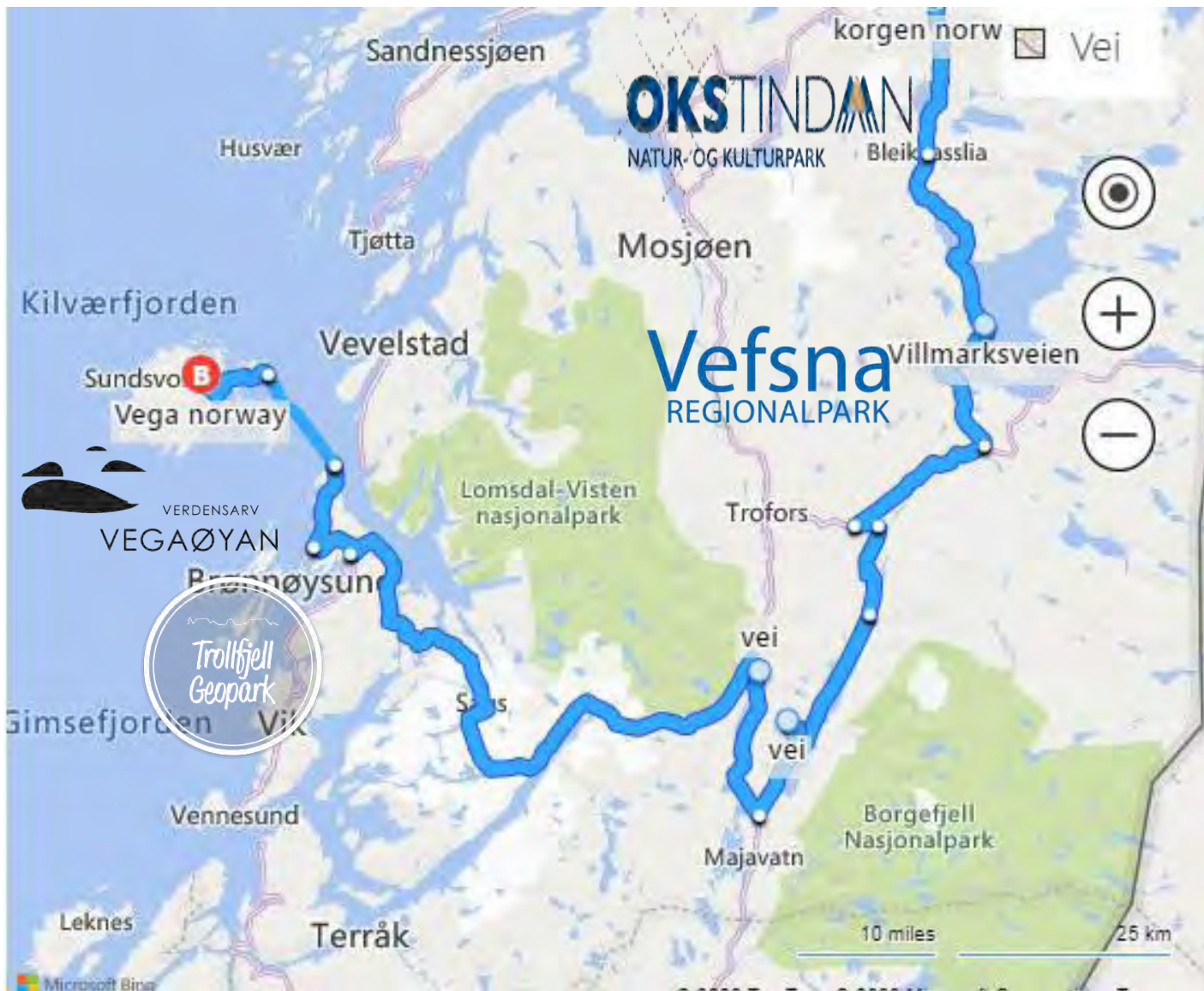
Foreningen skal ikke delta i forvaltningen av nasjonalparkene.

Et unikt mangfold av parker-
og UNESCO-områder
-en gavepakke!

Kristian Bjørnstad
Daglig leder

Norske Parker

«Et unikt
mangfold i
Norge og
Norden. På et
Europeisk
nivå»

25 kommuner i park- og UNESCO samarbeid i Vestland fylke

Fjordkysten regional- og geopark

Regionalpark og Geopark
(UNESCO søker)

-Norges første kombinerte regio-geopark

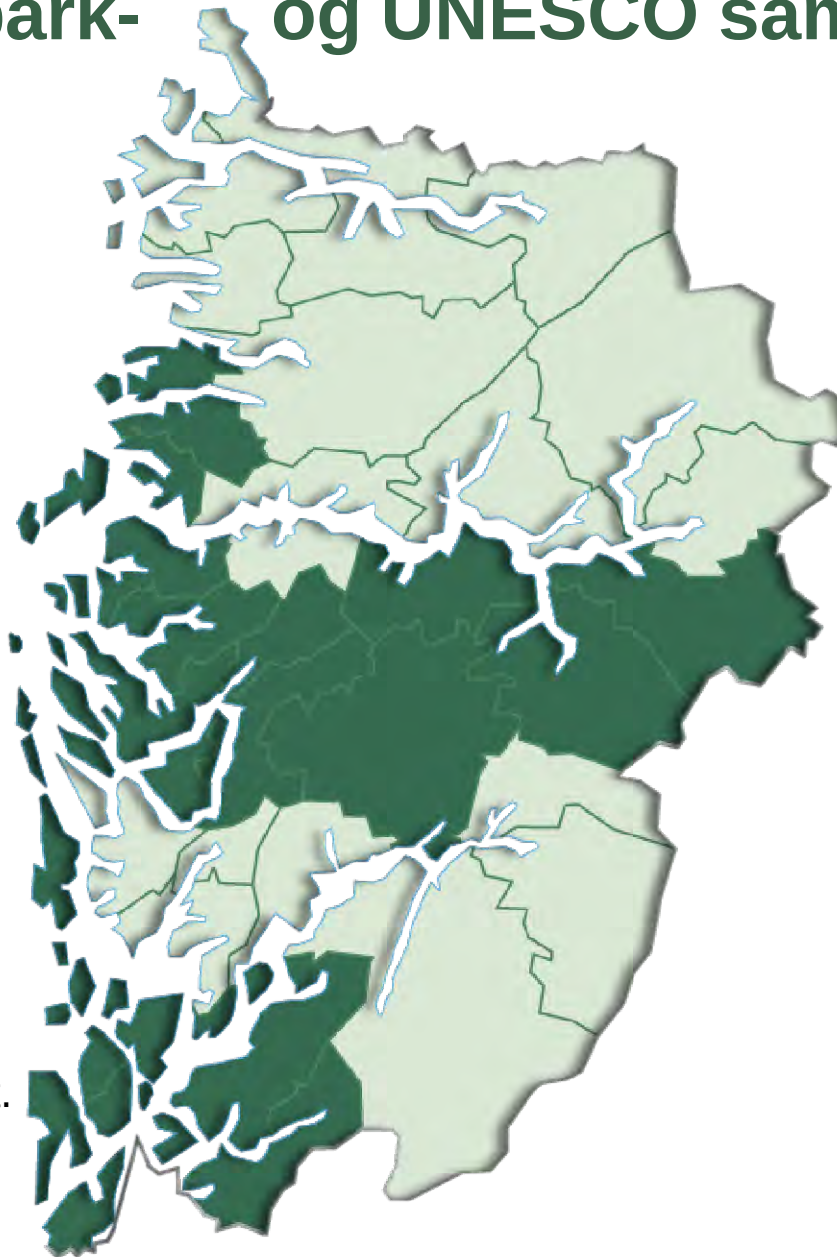
Nordhordland UNESCO Biosfæreområde

-Norges første biosfæreområde!

Geopark Sunnhordland

Norsk Geopark og UNESCO kandidat.

-Norges første nasjonale geopark

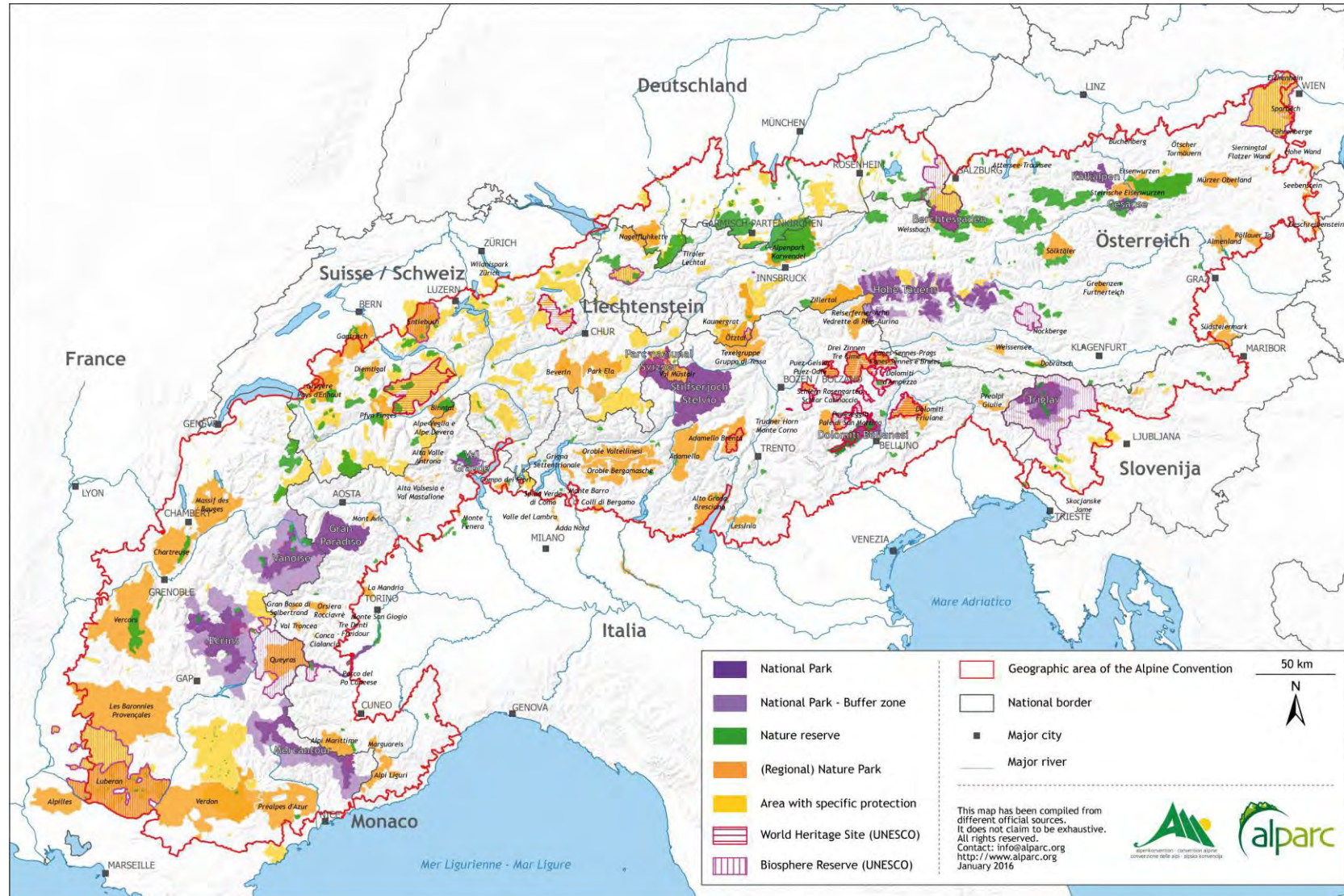
Nærøyfjorden Verdsarvpark

UNESCO verdsarvområde/
Regionalpark

-Nordens første kombinerte regionalpark og verdsarvområde

Mangfold av parker og UNESCO-områder i Europa

-Sakte til Norge; hvor politikk og praksis er fragmentert, underutviklet og underfinansiert.

Mangfoldet av parker og UNESCO-områder

Modellområder i samme familie. En stor internasjonal bevegelse.

Parker- og UNESCO-områder nedenifra-og-opp -en europeisk suksesshistorie!

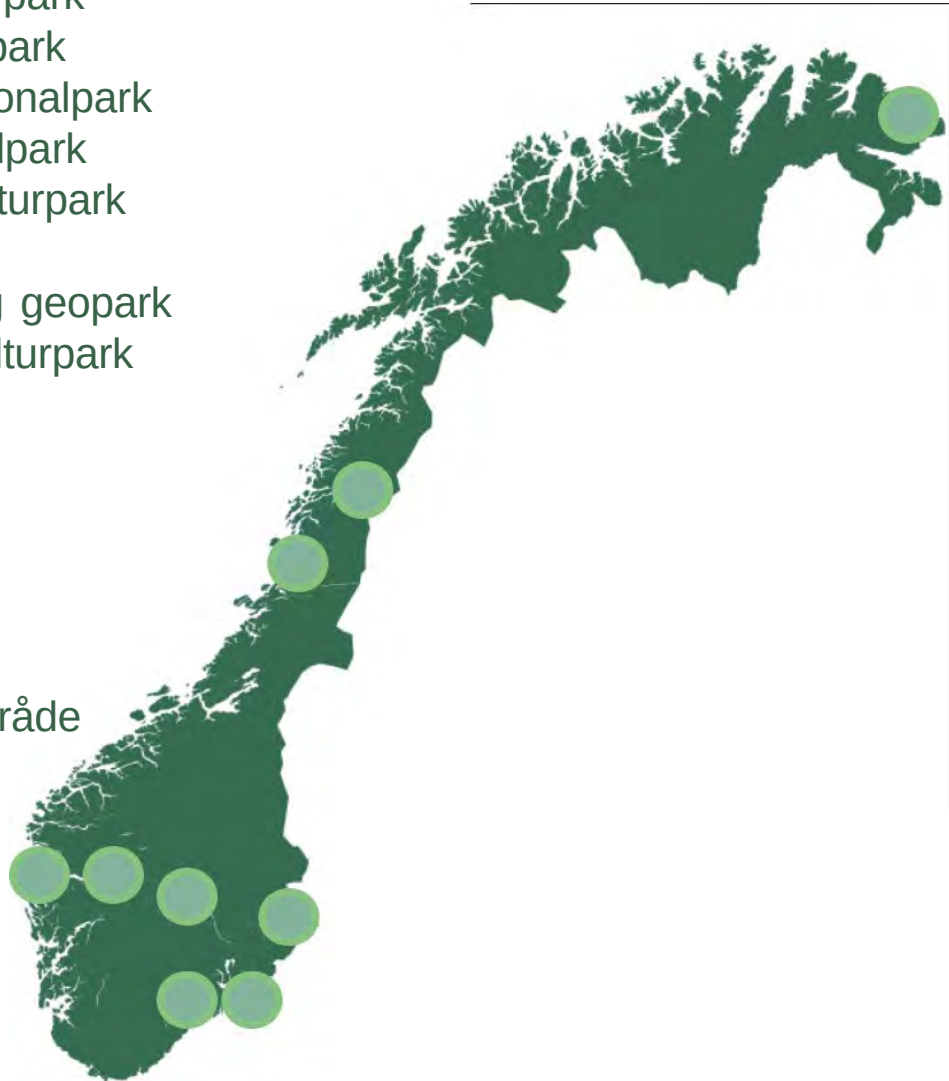
Valdres Natur- og Kulturpark
Nærøyfjorden Verdsarvpark
Telemarkskanalen Regionalpark
Haldenkanalen Regionalpark
Finnskogen Natur & Kulturpark
Vefsna regionalpark
Fjordkysten regional- og geopark
Okstindan Natur- og Kulturpark
Varanger Regionalpark

2 nye regionalparker

5 Geoparker

1 UNESCO Biosfæreområde
+ prosjekt

+ Norges Verdensarv

europa's
NATURE
REGIONAL
LANDSCAPE
PARKS

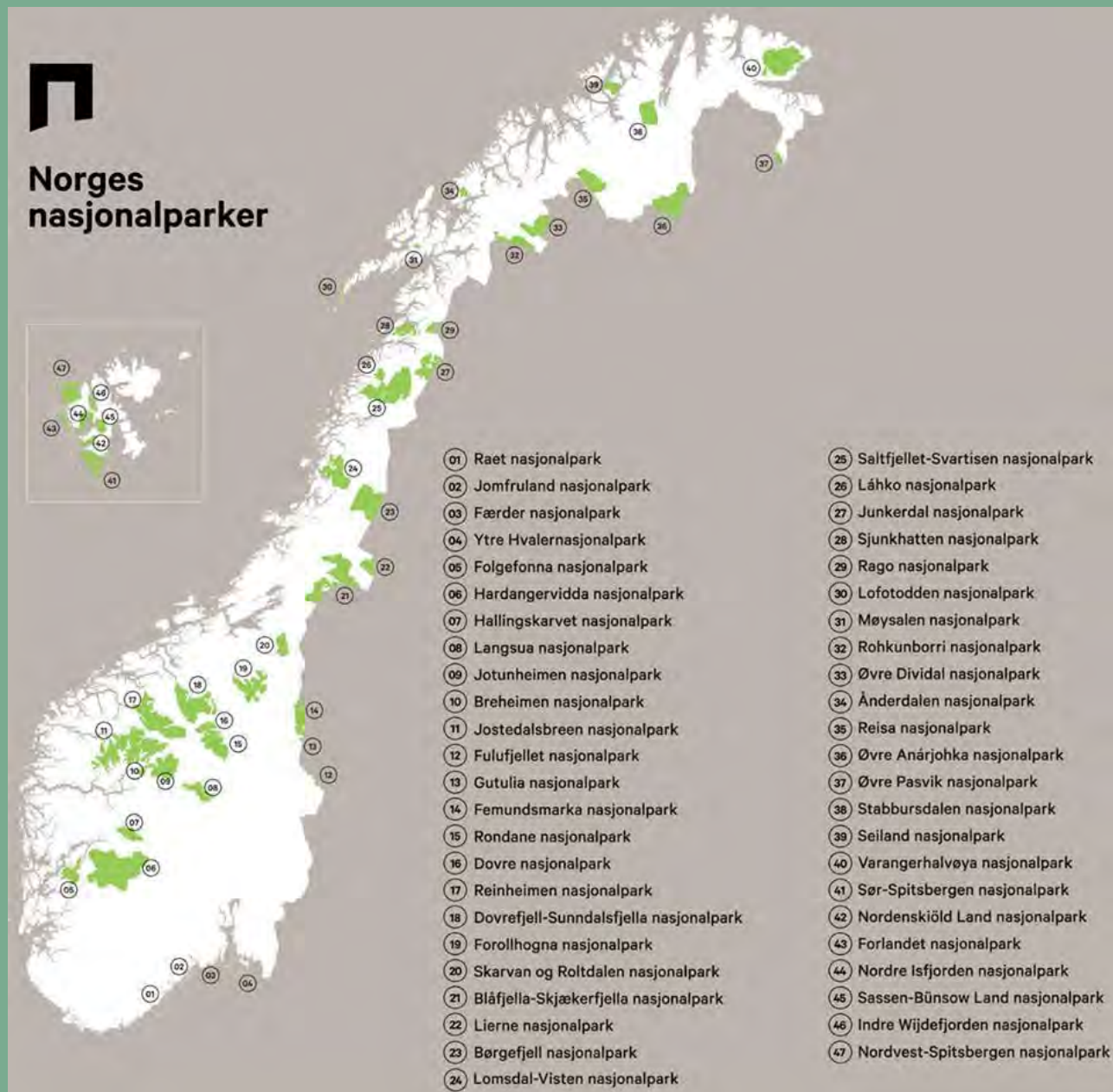
Norges nasjonalparkkommuner

Totalt 33 medlemmer, hvor av:

- 28 har status som nasjonalparkkommune
- 2 har kun tettsted med status nasjonalparklandsby
- 3 har status for begge deler

2021:

38 medlemmer (økende)

0 125 250 500
Kilometers

YEARS

2000 - 2020

75 GEOPARKS

26 COUNTRIES

European countries by number of UNESCO World Heritage Sites

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Man and
the biosphere
Programme

UNESCO Biosfære områder

Parker og UNESCO-områder

Bidrag og merverdi

Parker bidrar på helhetlige måter

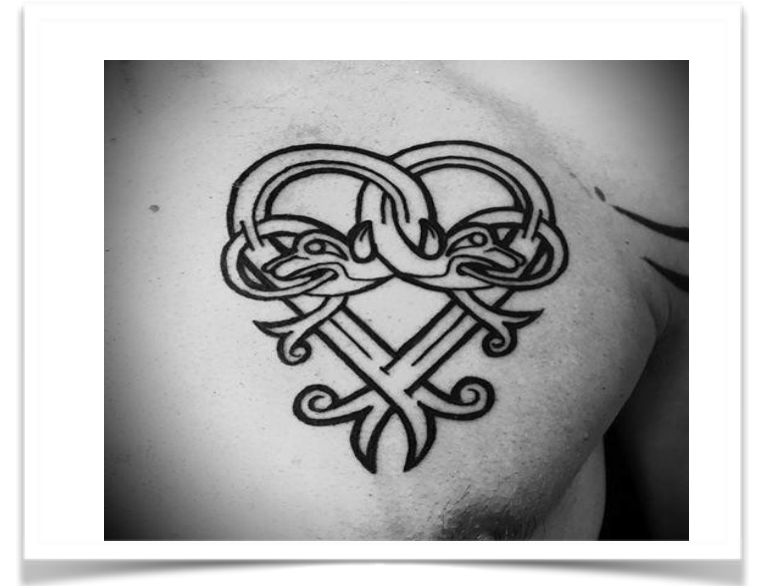
- i det brede bevaringsarbeidet

Ressursanalyser
Natur- og landskapsforvaltning
Besøksforvaltning - stier
Restaurering bygg og kulturmiljø
Ungdomsarbeid
Naturrestaurering

Parker bidrar på helhetlige måter

- i den brede verdiskapingen

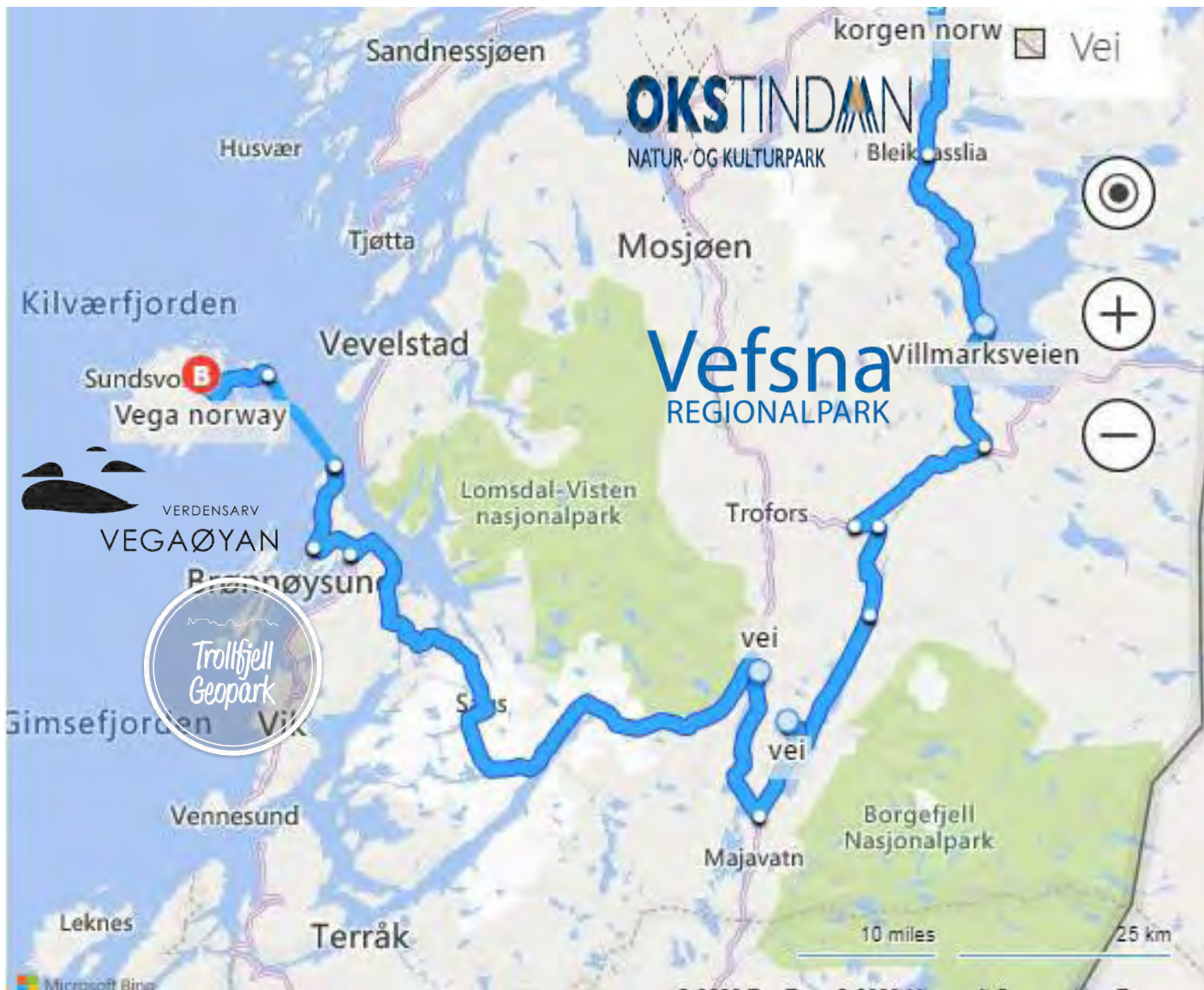
Bygge stedsmerkevare
Lokal mat og produkter (regionalpark)
Bærekraftig reiseliv
Partnerskap - entreprenørskap
Arrangement

Parker bidrar på helhetlige måter

- i den brede bygdemobiliseringen og samfunnsutviklingen

Brede partnerskap
Finansiering av prosjekt
Prosess og plan
Samarbeid og synlighet

**Park- og
UNESCO
forum
Helgeland
14.-15.
November**

Norske Parker

*«Levende landskap
med viktige natur- og
kulturverdier, verdsatt
av folk og med parker
som skaper verdier for
framtiden»*

Veien videre

Søknad om medfinansiering av forprosjekt «Parkforum Helgeland på tvers»

Hva ønsker vi å søke om forprosjektmidler til

- Prosjektkoordinator i en viss prosent stilling, alle har relativt beskjedne ressurser

Møter fremover

- Gjennomføre et parkmøte den 18.august 2022 i tilknytning til Klemetspelet. Her ønsker vi å invitere fylket med på deler av møtet og på forestilling torsdag kveld
- Gjennomføre et parkforummøte på Helgeland, 14. og 15. november

Forprosjekt

15.09. 2022 – 30.08 2023

Tiltak:

- Gjennomgang av parkenes arbeid med samfunnsutvikling, stedsutvikling, besøksstrategier og besøksforvaltning, lokal verdiskaping, bærekraftig reiseliv og ivaretagelse og utvikling av lokale natur- og kulturressurser. I dette også arbeid med lokal forankring blant barn og unge
- Avklare mulige langsiktige samarbeidstiltak mellom parkene
- Avklare hvordan parkene kan samarbeide med fylkeskommunen om å nå felles lokale, regionale og nasjonale mål
- Gjennomføre kurs i interpretasjon
- Gjennomføre 2 samlinger i Parkforum Helgeland + 2 møter mellom administrativt ansatte

Forprosjekt budsjett

Økonomi:

Engasjement prosjektleder	kr 70 000	
Kurs interpretasjon – kursleder	Kr 20 000	
Utgifter reise/opphold kurs interpretasjon	Kr 50 000	4 samlinger
Utgifter møte- og reiseutgifter Parkforum Helgeland	Kr 30 000	2 møter
Utvikle felles markedsføringsmateriell	Kr 40 000	
Sum utgifter	Kr 300 000	

Finansiering:

Nordland fylkeskommune	kr 200 000
Norske Parker	kr 20 000
Egne midler parkene	kr 80 000
Sum finansiering	kr 300 000

Tusen takk
Spørsmål